

Zdeněk Koudelka: Válka, generální štáb a NATO

 infokurýr.cz/n/2023/11/25/zdenek-koudelka-valka-generalni-stab-a-nato

kurýr

25. listopadu 2023

Náčelník generálního štábu Karel Řehka na velitelském shromáždění armády 21. 2. a znovu 21. 11. 2023 řekl, že dojde-li ke střetu mezi Ruskem a NATO bude naše armáda jeho aktivním účastníkem od první minuty.

To je z hlediska práva lež. Řehka ji opakuje, snad veden heslem německého ministra propagandy Josepha Goebbelse, že stokrát opakovaná lež se stává pravdou. Řehka potvrdil slova francouzského premiéra za první světové války Georgese Clemenceaua, že válka je příliš vážná věc, než aby mohla být svěřena vojákům.

Válku povedou jen ty státy NATO, které do ni vstoupí

NATO je mezinárodní organizace, které nejsou způsobilé vyhlásit válku. Válku nepovede NATO, ale členské státy a každý sám rozhodne, zda se války zúčastní. Severoatlantická smlouva nestanoví automatickou povinnost vstoupit do války při napadení jiného členského státu, neboť stát *„podnikne sám a v souladu s ostatními stranami takovou akci, jakou bude považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly, s cílem obnovit a udržet bezpečnost severoatlantické oblastí“*. Slova nutná akce není příkaz vstupu do války.

Kdo a jak za ČR vyhláší válku

Nebude-li Česká republika napadena, ale ve válce bude jiný členský stát NATO, nevstoupí náš stát do války od první minuty, ale až po jejím vyhlášení. Ústava přímo neříká, kdo má právo vyhlásit válku, v předcházejících ústavách toto právo měl výslovně prezident republiky. Ústava stanoví, že Parlament má právo vyhlásit válečný stav.

Vyhlášení válečného stavu je předstupněm vyhlášení války, ale teprve vyhlášením války druhé straně se náš stát do války dostane. Nejprve musí o válečném stavu rozhodnout Poslanecká sněmovna i Senát nadpoloviční většinou členů a následně v rámci svého práva zastupovat stát navenek vyhlásí válku jako mezinárodněprávní akt prezident republiky s kontrasignací předsedy vlády. Jiné cesty jsou neústavní.

Každý poslanec, senátor i prezident rozhodne, zda válka je jediná možnost, kterou lze v dané chvíli vyložit jako nutnou akci podle Severoatlantické smlouvy. Některé situace nemusí být jednoznačné. Koho bychom měli podpořit v hypotetické válce řecko-turecké, když oba jsou v NATO? I válka mezi členem a nečlenem NATO nevede automaticky k povinnosti jiných států pomoci, protože povinnost nutné akce máme jen při napadení našeho spojence. Nikoli, když náš společník zaútočí či válku vyprovokuje. Ústavní cesta k vyhlášení války vede přes poslance, senátory, prezidenta a předsedy vlády. Náčelník generálního štábu zde nemá žádnou roli.

Spojenectví v obraně, ne v útoku

Severoatlantická smlouva je smlouvou o kolektivní obraně, ne o pomoci v útoku. Pokud nějaký členský stát NATO zaútočí na Rusko, je to jeho válka a my nemáme žádnou povinnost účastnit se jeho útočné války. Stejně jako jsme neměli povinnost účastnit se útoku USA, Německa, Británie a dalších států na Jugoslávii v roce 1999, útoku

USA a Británie na Irák při druhé válce v Perském zálivu v roce 2003 či útoku Francie na Libyi v roce 2011. Tyto války členských států NATO nespadaly pod spojenecké závazky dle Severoatlantické smlouvy.

Územní působnost NATO

Severoatlantická smlouva zavazuje pomoci, je-li členský stát napaden v oblasti Evropy, severního Atlantiku od obratníku Raka, Severní Ameriky a území Turecka. Dále pokrývá útok na okupační síly členských států v Evropě. Právo společné obrany zahrnuje i útok na loď či letadlo členského státu ve Středozemním moři. Jiná území pod působnost Severoatlantické smlouvy nepatří.

NATO vzniklo jako obranné společenství proti hrozbě útoku komunistického bloku na západní Evropu, později Středomoří a Turecko. NATO nevzniklo za účelem vedení válek jinde ve světě. Američané si toto územní omezení při vzniku NATO roku 1949 vymínili, protože nechtěli být zataženi do koloniálních válek Francie a Británie.

Proto také členské státy nebyly povinny pomoci Británii a Francii při jejich útoku na Egypt roku 1956, Portugalsku, když jeho indická území vojensky dobyla a anektovala Indie v roce 1961, či Británii, když její území napadla Argentina v roce 1982. Jednalo se totiž o Falklandské ostrovy, které jsou v jižním a ne severním Atlantiku. USA uznávají, že i kdyby se po vzoru 7. 12. 1941 opakoval útok na Havajské ostrovy, což je území USA v Tichomoří, nevztahuje se na ně závazek kolektivní obrany podle Severoatlantické smlouvy. Válka USA v Tichomoří s Čínou či jiným státem, není důvod pro náš vstup do války.

O smyslu NATO

V obraně západní Evropy bylo NATO úspěšné, vyhrálo studenou válku. Nebezpečí komunismu zaniklo a sovětská vojska, která v roce 1990 byla v Berlíně, ustoupila o tisíce kilometrů na východ. Proto vznikly

snahy po jeho nové roli.

Některé mocnosti NATO se pustily do válek, které nebyly obranou: bombardování Jugoslávie či podíl na 20 leté americké okupaci Afghánistánu. Byť se válkám říká v novém korektním jazyku mírová operace či humanitární bombardování, válka je válka. USA jako vedoucí mocnost v NATO jsou schopny provést útok, ale ne získat podporu všech členů NATO. Například Řecko se odmítlo podílet na leteckém útoku proti Jugoslávii a ne všichni vyslali svá vojska do Afghánistánu. Proti útoku USA na Irák 2003 se vyslovila z NATO ostře Francie.

Původním smyslem NATO byla obrana západní Evropy, ne útočné akce na Balkáně či jinde. Hledá-li se smysl NATO, vraťme se ke kořenům. Je to obrana členských států v Evropě. To, že to někomu nestačí, je důsledkem toho, že chce naše zapojení do různých válek ve světě. Ale není třeba hledat nové aktivity typu světového četníka a roznašeče západních hodnot. Chtějí-li některé mocnosti NATO vést války, ať je vedou pod svou vlajkou a NATO do toho nezatahují. Smyslem NATO je, že jde o organizaci obrannou pro území severního Atlantiku, Evropy a Středomoří.

Zdeněk Koudelka

